

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ DAİRE

ALİ GÜNEŞ - TÜRKİYE DAVASI

(Başvuru no. 9829/07)

KARAR

STRAZBURG

10 Nisan 2012

İşbu karar Sözleşme'nin 44 § 2 maddesinde belirtilen koşullar çerçevesinde kesinleşecek olup şekli bazı değişikliklere tabi tutulabilir.

Ali Güneş – Türkiye davasında,

Daire halinde toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Daire) aşağıdakilerden oluşmaktadır:

Françoise Tulkens, *Başkan*,
Danuté Jocienė,
Isabelle Berro-Lefèvre,
András Sajó,
Işıl Karakaş,
Paulo Pinto de Albuquerque,
Helen Keller, *Yargıçlar*,
ve Stanley Naismith, *Daire Yazı İşleri Müdürü*,

13 Mart 2012 tarihinde gizli olarak müzakere edilmiş olup,
Aynı tarihte kabul edilmiş olan aşağıdaki kararı bildirir:

USUL

1. Türkiye Cumhuriyeti Devleti aleyhine açılan (9829/07 nolu) bu dava, TC vatandaşı Bay Ali Güneş'in ("başvuran") Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne 13 Ocak 2007 tarihinde İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşme'nin ("Sözleşme") 34. maddesi uyarınca yapmış olduğu başvurudan ibarettir.
2. Başvuran, İstanbul barosu avukatlarından Bay Kamil Tekin Sürek tarafından temsil edilmiştir. Türkiye Hükümeti ("Hükümet") kendi görevlileri tarafından temsil edilmiştir.
3. Başvuran özellikle, kötü muameleye maruz kaldığını ve buna bağlı olarak Sözleşme'nin 3. maddesinin ihlal edildiğini iddia etmiştir.
4. 8 Temmuz 2010 tarihinde İkinci Daire Başkanı başvuruyu Hükümet'e tebliğ etmeye karar vermiştir. Aynı zamanda başvurunun, kabul edilebilirliği ve esası yönünden birlikte karar verileceğini belirtmiştir (Madde 29 § 1).

OLAYLAR

DAVANIN KOŞULLARI

A.Giriş

5. Başvuran, 1968 doğumludur ve İstanbul'da ikamet etmekte olup, lise öğretmeni olarak görev yapmaktadır. Aynı zamanda, Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası (Eğitim Sen) ve Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu (KESK) üyesidir.

6. 2004 NATO zirvesi 28 – 29 Haziran tarihleri arasında İstanbul'da yapılmıştır. İstanbul Valiliği, tayin edilen on üç bölgede gösterinin yapılmasına izin vermiştir.

7. Davanın geriye kalan kısmı taraflar arasında ihtilaf konusu olduğundan, ayrı ayrı açıklanacaktır. Başvuranın beyanına göre olaylar aşağıda B kısmında (8-10 paragraflar) belirtilmektedir, Hükümet'in olaylara ilişkin beyanları ise aşağıda C kısmında (11-13 paragraflar) özetlenmektedir. Hükümet ve başvuran tarafından ibraz edilen yazılı deliller ve diğer fiili unsurlar D kısmında (14-27 paragraflar) özetlenmektedir.

B. Başvuranın olaylar hususundaki beyanları

8. 28 Haziran 2004 tarihinde, başvuran ve birkaç meslektaşı, basın açıklaması yapmak üzere, yukarıda belirtilen on üç bölgeden biri olan Mecidiyeköy Metro İstasyonu çıkışındaki alana gitmişlerdir.

9. Başvuran ve meslektaşlarının tümü silahsızdılar ve barışçıl bir tutum içerisindeydiler. Buna rağmen, kalabalığın etrafını saran polis memurları, başvuran ve arkadaşlarını kollarından yakalamış, göz yaşartıcı gaz sıkmış ve hırpalamışlardır.

10. Polis memurları sonrasında başvuranı polis merkezine götürmüş ve başvuran on bir saat orada tutulmuştur. Daha sonra başvuran savcı karşısına çıkarılmış ve sorgusunun ardından salıverilmesine karar verilmiştir.

C. Hükümet'in olaylar hususundaki beyanları

11. Başvuran ve gösteri yapan diğer öğretmenler basın açıklamalarını okuduktan sonra polis memurları kendilerinden dağılmalarını istemiştir. Dağılmayı reddetmeleri durumunda, polis memurları göstericileri gözaltına alınacakları konusunda uyarmışlardır. Grup dağılmayı reddederek oturma eylemi yapmıştır. Polis memurlarına, diğer bölgelerde yakalanmış olan arkadaşları serbest bırakılıncaya kadar protestolarına devam edeceklerini bildirmişlerdir.

12. Polis ikna çabalarına devam ederken, göstericiler polise taş ve sopalarla saldırmışlardır. Ayrıca, çevredeki araçlara zarar vermişler ve birkaç polis memurunu yaralamışlardır. Sonuç olarak polis, göstericileri dağıtabilmek için göz yaşartıcı gaz kullanmıştır. Başvuran polis merkezine alınmış ve savcı tarafından salıverilmesine karar verilinceye kadar 11 saat gözaltında tutulmuştur.

13. Aynı gün başvuran iki doktor tarafından muayene edilmiştir. İlk muayene saat 11.30'da Haseki Devlet Hastanesi'nde gerçekleştirilmiştir. Doktor, başvuranın gözlerinde kızarıklık

bulunduğunu, bu yüzden uzman bir doktor tarafından muayene edilmesi gerektiğini belirtmiştir. Aynı gün saat 18.45'te Sağmalcılar Hastanesi'nde başvurunu muayene eden uzman doktor, başvuranın vücudunda kötü muameleye maruz kaldığına dair herhangi bir iz bulunmadığını rapor etmiştir.

D. Taraflarca ibraz edilen yazılı deliller ve diğer fiili unsurlar

14. Olaya karışan dokuz polis memuru tarafından 28 Haziran 2004 tarihinde hazırlanan rapora göre, Mecidiyeköy'deki göstericilerin konuşmacısı polis memurlarına, sendika üyesi birkaç arkadaşlarının önceki gün İstanbul'un başka bir bölgesinde yakalandıklarını ifade etmiştir. Buna ilaveten, arkadaşları serbest bırakılmadan Mecidiyeköy'deki göstericilerin dağılmayacaklarını, üstelik Taksim meydanına yürüyeceklerini belirtmiştir. Polis, konuşmacıya; buna izin verilmeyeceğini belirtip, göstericileri dağılmaları konusunda uyardığında, göstericiler polis memurlarına pankartlarının sopalarıyla saldırmışlar ve oturma eylemi başlatmışlardır. Sonrasında Çevik Kuvvet, göstericileri dağıtmış ve aralarında dağılmayı reddeden başvuranın da bulunduğu on bir kişiyi yakalamıştır.

15. Olay, ulusal basında geniş olarak yer almıştır. Günlük *Sabah* gazetesinde yayımlanan bir fotoğrafta, başvuranın iki polis memuru tarafından tutulduğu ve içlerinden birinin çok yakın mesafeden başvuranın ağzına ve burnuna gaz sıkıldığı görülmektedir.

16. Başvuran, aynı gün saat 11.30'da Haseki Hastanesi'nde doktor tarafından muayene edilmiştir. Doktor, başvuranın her iki gözünde de kızarıklık tespit etmiş ve uzman doktora sevkini yapmıştır. Günün ilerleyen saatlerinde aynı hastanede başvuranı muayene eden göz doktoru, her iki gözde "hiperemi" tespit etmiş ve bulgularını rapor haline getirmiştir.

17. Başvuran, aynı gün saat 18.45'te başka bir doktor tarafından muayene edilmiştir. Ancak doktor, raporda olayın detayları, başvuranın iddiaları ve doktorun bulguları için ayrılmış kısımları doldurmamıştır. Raporun bu kısımları doktor tarafından basit bir şekilde çizilmiştir. Raporda sadece başvuranın ismi, doğum tarihi, tıbbi muayene zamanı ve kendisine eşlik eden polis memurunun ismi yer almaktadır.

18. Başvuranın, aynı gün içerisinde başka bir doktor tarafından da muayene edildiği görülmektedir. Doktor, raporunda (3015 nolu rapor), başvuranın omuzlarının alt bölgesinde 5 x 8 cm altında 8 cm büyüklüğünde çürük bulunduğunu, ayrıca başvuranın gözlerinde kızarıklık olduğunu belirtmiştir.

19. Hükümet tarafından ibraz edilen tıbbi raporlara göre, başvuranla birlikte yakalanan on göstericinin (bkz. yukarıda paragraf 14) vücutlarında da çeşitli zedelenmeler tespit edilmiştir.

20. Başvuran ve diğer göstericiler savcı karşısına çıkartılmış ve sorgulanmışlardır. Başvuran ifadesinde hiçbir suç işlemediğini sadece basit bir şekilde demokratik haklarını kullandığını belirtmiştir. Savcıya, polisin kendisine biber gazı sıkıldığını ifade etmiştir. İfade tutanağına göre, başvuranın sorgulanması sırasında kendisine bir avukat eşlik etmiştir.

21. Başvuran, 7 Eylül 2004 tarihinde, polis memurları aleyhine Şişli Savcılığına şikayette bulunmuştur. Olay günü saat 10.00'da kendisiyle beraber bir kısım meslektaşının basın

açıklaması hazırladıkları sırada, birkaç polis memurunun kendilerine coplarla saldırdıklarını ve göz yaşartıcı gaz sıkıldıklarını ileri sürmüştür. Polis memurlarının kendisine coplarla vurduklarından ve hatta yakaladıktan sonra bile yumruklayıp tekmelediklerinden dolayı şikayetçi olmuştur. Sorumlu polis memurlarının gazetede yayımlanan fotoğraflardan saptanabileceklerini belirtmiştir. Başvuran, polis memurlarının kendisine karşı olan tutumları nedeni ile hem iç mevzuatta, hem de Sözleşme ile korunan özgürlük ve güvenlik hakkı, ifade özgürlüğü ve kötü muameleden korunma haklarının ihlal edildiğini iddia etmektedir.

22. Başvuran, 2007 yılında, 7 Eylül 2004 tarihli şikayetinden önce savcının 30 Haziran 2004 tarihinde polis memurları hakkında takipsizlik kararı verdiğini öğrenmiştir. Savcının kararında, başvuran dahil olmak üzere on altı kişi “müştekiler” olarak ifade edilmiştir. On altı kişi içerisinde ayrıca başvuranla birlikte yakalanan on gösterici bulunmaktadır (bkz. yukarıda 14. paragraf). Dokuz polis memuru (bkz. yukarıda 14. paragraf) “şüpheli” olarak ifade edilmiştir. Bu kararda polis memurlarına atılı suç “kötü muamele” olarak belirtilmiştir.

23. Savcı, kararında, polis memurlarının göstericilerin basın açıklamalarını okumalarına izin verdiklerini ancak Taksim meydanına yürümek istediklerinde göstericileri dağıtmak zorunda kaldıklarını ifade etmiştir. Savcıya göre, polis memurları Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu uyarınca görevlerini yerini getirmiş ve hiçbir suç işlememişlerdir. Kararda açıkça, kararın müştekilere tebliğ edileceği ve müştekilerin karara karşı itirazda bulunabilecekleri belirtilmiş olmasına rağmen karar başvurana tebliğ edilmemiştir.

24. Başvuran, 4 Temmuz 2007 tarihinde soruşturma hakkında bilgi edinmek üzere Şişli savcısına bir dilekçe yazmıştır.

25. 21 Kasım 2007 tarihinde Şişli savcısı, başvuranın avukatına cevap olarak 30 Haziran 2004 tarihinde alınan kararın bir kopyasını iletmiştir.

26. 4 Aralık 2007 tarihinde, başvuran karara karşı itirazda bulunmuştur ve savcının, yukarıda belirtilen tıbbi raporları (bkz. yukarıda 16 ve 18. paragraflar) ve olaya ilişkin basında yer alan fotoğrafları dikkate almadığına dikkat çekmiştir.

27. 8 Şubat 2008 tarihinde, Beyoğlu Ağır Ceza Mahkemesi, savcının 30 Haziran 2004 tarihli kararının, uygulanabilir mevzuat ve usule uygun düştüğünü ifade ederek itirazı reddetmiştir.

HUKUK

SÖZLEŞME’NİN 3. VE 13. MADDELERİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

28. Başvuran, Sözleşme’nin 3. maddesi uyarınca, polis tarafından yakalandıktan sonra bile dövüldüğünden ve kendisine zararlı gazlar sıkıldığından şikayetçidir. Ayrıca Sözleşme’nin 13. maddesine istinat ederek, ulusal makamların, polis memurları hakkındaki iddialarını yeterince incelemediğinden şikayetçidir.

29. Hükümet bu iddiaya itiraz etmiştir.

30. Mahkeme, her iki şikayeti de yalnızca Sözleşme'nin 3. maddesi yönünden incelemeyi uygun görmüştür. Bu madde şu şekildedir:

“Hiç kimse işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya işlemlere tabi tutulamaz.”

A. Kabul edilebilirlik

31. Hükümet, başvuranın, kötü muameleye ilişkin şikayetleri hususunda, yürürlükteki mevzuat uyarınca birtakım hukuki ve idari çözümlerden faydalanmadığını iddia etmiştir.

32. Mahkeme, benzer davalarda yapılan benzer ilk itirazları halihazırda incelediğini ve reddettiğini vurgulamaktadır (bkz. özellikle, *Gazioğlu ve Diğerleri – Türkiye*, no. 29835/05, §§ 29-30, 17 Mayıs 2011, ve orada yer alan durumlar). Mevcut davada, yukarıda atıf yapılan davaya ilişkin bulgulardan sapmasını gerektirecek hiçbir özel koşul saptamamaktadır. Bu nedenle, Hükümet'in şikayetin kabul edilebilirliğine ilişkin itirazını reddetmiştir.

33. Mahkeme, Sözleşme'nin 35 § 3 (a) maddesinin anlamı çerçevesinde bu şikayetin açıkça dayanaktan yoksun olmadığını belirtmektedir. Mahkeme ayrıca şikayetin başka bir gerekçe ile kabul edilemez olmadığını belirtmektedir. Bu nedenle şikayet kabul edilebilir olarak beyan edilmiştir.

B. Esas Bakımından

34. Hükümet, başvuranın iddialarının asılsız olduğunu beyan etmiştir (savunmuştur). Hükümet'e göre, başvuran ve gösterici arkadaşları polisin dağılma emrine uymadıkları sırada, polis memurları tarafından hukuku ihlal etmemeleri konusunda uyarılmışlardır. Ancak, grubun trafik akışını engelleyen protestolarına devam etmeleri üzerine, polis memurları göstericilerin etrafında bir kordon oluşturup onları yakalamışlardır. Polis ve göstericiler arasında hiçbir mücadele yaşanmamıştır. Başvuran, polisin kendisini yakalama girişimine direndiği için, polis tarafından kendisine aşırı olarak nitelendirilemeyecek güç kullanılmak zorunda kalmıştır. Polisin güç kullanımı, kamu düzenini sağlama hususunda orantılı olup Sözleşme'nin 3. maddesinin ihlali söz konusu değildir.

35. Hükümet, ayrıca, İstanbul Savcılığına şikayette bulunulmasını müteakip savcının soruşturma başlattığını ileri sürmüştür. Savcı, soruşturma sürecinde polis memurlarını sorgulamış ve kararını verirken tarafların ifadeleri ile tıbbi raporları göz önünde bulundurmuştur. Soruşturmanın başvuranın istediği şekilde sonuçlanmaması, soruşturmanın etkili olarak yürütülmediği manasına gelmemektedir.

36. Mahkeme, öncelikle başvuranın kötü muameleye ilişkin şikayetlerinin iki bölümden oluştuğunu gözlemlemektedir. İlk olarak, başvuran polis memurunun kendisini yakaladıktan sonra göz yaşartıcı gaz sıkıdığından şikayetçi olmuştur. Bu şikayete ilişkin olarak başvuran, Mahkeme'ye ulusal bir gazetede yayınlanan fotoğrafı (bkz. yukarıda paragraf 15) ibraz etmiş ve gözlerinin gazdan etkilenmiş olduğunu gösteren yukarıda belirtilmiş olan tıbbi raporlara (bkz. yukarıda paragraf 16) atıfta bulunmuştur. İkinci olarak başvuran, polis tarafından dövüldüğünden şikayetçi olmuştur. İkinci iddiasını desteklemek için başvuran maruz kaldığı darbeleri detaylandıran tıbbi raporlara dayanmıştır (bkz. yukarıda paragraf 18).

37. Mahkeme halihazırda, yasaların uygulanmasına ilişkin olarak “göz yaşartıcı gaz” veya “biber gazı” kullanılması hususunu incelemeye tabi tutmuş ve “biber gazı” kullanımının solunum problemleri, bulantı, kusma, soluk borusu irritasyonu, göz irritasyonu, spazm, göğüs ağrısı, dermatit ve alerji gibi sorunlara yol açabileceği sonucuna varmıştır. Aşırı doz halinde, bu gaz, solunum ve sindirim borularında doku ölümüne, akciğer ödemi ve iç hemorajiye yol açabilmektedir (böbrek üstü bezi hemorajisi) (*Oya Ataman – Türkiye*, no. 74552/01, §§ 17-18, AİHM 2006 – XIII).

38. Mahkeme aynı kararda ayrıca, Kimyasal Silahların Geliştirilmesi, Üretilmesi, Saklanması ve Kullanılması ve Yok Edilmesine dair 1993 tarihli Sözleşme (Kimyasal Silahlar Sözleşmesi (CWC)) uyarınca, göz yaşartıcı gazı, kimyasal bir silah olarak düşünmemektedir. Ayrıca bu gazın kullanımına, iç karışıklıkların kontrol altına alınması da dahil olmak üzere, yasaların uygulanması amacıyla izin verilmiştir (II § 9 (d) maddesi). CWC, Türkiye’de 11 Haziran 1997 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

39. Mahkeme, yasaların uygulanması hususunda bu tür gazların kullanılmasına ilişkin olarak, Avrupa İşkencenin ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi (CPT) tarafından kaygıların ifade edildiğini belirtmektedir. CPT şu kanaattedir:

“... Biber gazı potansiyel olarak tehlikeli bir maddedir ve kapalı alanlarda kullanılmamalıdır. Açık havada kullanılması halinde bile CPT’nin ciddi çekinceleri bulunmaktadır; istisnai olarak kullanılması gerektiğinde, bölgede belirli güvenlik tedbirlerinin alınması gerekmektedir. Örneğin, biber gazına maruz kalan kişiler derhal bir doktora ulaştırılmalı ve bu kişilere panzehir sağlanmalıdır. Biber gazı, halihazırda kontrol altına alınmış bir tutukluya karşı kullanılmamalıdır.” (CPT/Inf (2009) 25).

40. Avrupa Konseyi’nin birkaç Üye Devletinde yürüttüğü teftişlerinde, CPT şu tavsiyelerde bulunmuştur:

“... Biber gazı kullanımının kontrolüne ilişkin düzenlenen net bir yönetmelik en azından şunları içermelidir:

biber gazının hangi durumda kullanılabileceğine dair talimatlar; biber gazının kapalı alanlarda kullanılmaması gerektiğini açıkça belirtmelidir;

biber gazına maruz kalan tutukluların derhal doktora ulaştırılmalarına ve kendilerine kurtulma tedbirlerinin sunulmasına dair hakları;

biber gazı kullanma yetkisi verilmiş personellerin nitelikleri, eğitimleri ve yeteneklerine ilişkin bilgi;

biber gazının kullanımına ilişkin yeterli bir raporlama ve denetim mekanizması...” (ayrıca bkz. CPT/Inf (2009) 8).

41. Mahkeme, CPT’nin kaygılarına katılmakta ve yukarıda belirtilen tavsiyeler ile uyuşmaktadır. Ayrıca, mevcut davada görüldüğü gibi, kolluk kuvvetleri tarafından kontrol altına alınmış olan bireye karşı bu tür gazların kullanılmasının hiçbir haklı nedeni olmayacağını vurgulamaktadır.

42. Başvuru, ilgili Hükümet’e iletilindiğinde, Mahkeme tarafından Hükümet’ten başvuran yakalandığında polis memurlarının hangi gerekçe ile kendisine göz yaşartıcı gaz sıkıldığını açıklaması talep edilmiştir. Ancak, Hükümet bu özel soruya yanıt vermemiş ve bu nedenle, başvurana biber gazı sıkılmasına gerekçe göstermeye çalışmamıştır.

43. Gazların neden olduğu etkiler ve içerdigi potansiyel sağlık tehlikelerini göz önünde bulundurarak (bkz. 37. Paragraf) Mahkeme, yukarıda anlatılan koşullar altında başvuranın yüzüne haksız yere gaz sıkılmasının, kendisinin yoğun fiziksel ve ruhsal acı duymasına neden olduğu ve başvurunu aşağılayabilecek ve itibarını düşürebilecek korku, acı ve aşağılanma duyguları uyandırma niteliğinde bulunduğu kanaatindedir (bkz. *gerekli değışikliklerle, Kudla v. Polonya* [GC], no. 30210/96, § 92, AİHM 2000-XI). Bu nedenle Mahkeme, polis memurlarının, başvurana bu şartlar altında göz yaşartıcı gaz sıkarak, Sözleşme'nin 3. Maddesi çerçevesinde, başvurunu insanlık dışı ve aşağılayıcı muameleye maruz bıraktıkları sonucuna varmaktadır.

44. Yukarıda varılan sonuç dikkate alındığında Mahkeme, ayrıca başvuranın polis memurları tarafından dövölüp dövölmediğini incelemeyi gerekli görmemiştir.

45. Başvuranın soruşturmanın etkisizliğine ilişkin şikayetine gelince, yukarıda bahsedildiğı üzere, soruşturma savcı tarafından kırk sekiz saat içinde kapatılmıştır. Savcının soruşturmayı kapatma kararı dışında (bkz. yukarıda paragraf 22), yetkili merciler tarafından kötü muamele iddialarını araştırma hususunda girişimde bulunulduğuna ilişkin Mahkeme'ye hiçbir belge sunulmamıştır. Mahkeme bu nedenle ulusal mercilerin başvuranın kötü muameleye katıldığına ilişkin etkin bir soruşturma yürütmediğı sonucuna varmıştır.

46. Yukarıda bahsedilenler ışığında Mahkeme, başvuranın iddialarına ilişkin soruşturma yürütölmemesinin yanı sıra kendisine göz yaşartıcı gaz sıkılması nedeniyle Sözleşme'nin 3. maddesinin ihlal edildiğine karar vermiştir.

II. SÖZLEŞME'NİN 5 § 1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASINA DAİR

47. Son olarak, Sözleşme'nin 5. maddesine dayanan başvuran, ulusal mevzuata aykırı olarak, yasal bir dayanak olmaksızın polis tarafından yakalanmasından ve özgürlüğünden mahrum bırakılmasından şikayetçi olmuştur.

48. Mahkeme, bu şikayeti Sözleşme'nin 5 § 1 maddesi kapsamında incelemeyi uygun görür. Sözleşme'nin bu maddesi şu şekildedir:

“1. Herkes özgürlük ve güvenlik hakkına sahiptir. Aşağıda belirtilen haller dışında ve yasanın öngördüğü usule uygun olmadan hiç kimse özgürlüğünden yoksun bırakılamaz:

a) Kişinin, yetkili bir mahkeme tarafından verilmiş mahkumiyet kararı sonrasında yasaya uygun olarak tutulması;

b) Kişinin, bir mahkeme tarafından yasaya uygun olarak verilen bir karara uymaması sebebiyle veya yasanın öngördüğü bir yükümlölüğün uygulanmasını sağlamak amacıyla yasaya uygun olarak yakalanması veya tutulması;

c) Kişinin bir suç işlediğinden şüphelenmek için inandırıcı sebeplerin bulunduğu veya suç işlemesine ya da suçu işledikten sonra kaçmasına engel olma zorunluluğu kanaatini doğuran makul gerekçelerin varlığı halinde, yetkili adli merci önüne çıkarılmak üzere yakalanması ve tutulması;

- d) Bir küçüğün gözetim altında eğitimi için usulüne uygun olarak verilmiş bir karar gereği tutulması veya yetkili merci önüne çıkarılmak üzere yasaya uygun olarak tutulması;
- e) Bulaşıcı hastalıkların yayılmasını engellemek amacıyla, hastalığı yayabilecek kişilerin, akıl hastalarının, alkol veya uyuşturucu madde bağımlılarının veya serserilerin yasaya uygun olarak tutulması;
- f) Kişinin, usulüne aykırı surette ülke topraklarına girmekten alıkonması veya hakkında derdest bir sınır dışı ya da iade işleminin olması nedeniyle yasaya uygun olarak yakalanması veya tutulması;"

49. Hükümet, başvuranın iddialarına itiraz etmiştir.

50. Hükümet, başvuranın, hakkındaki gözaltı kararının 28 Haziran 2004 tarihinde sona ermesinden sonra 6 ay içinde başvurusunu Mahkemeye sunmadığı için, 6 aylık süre limitine uymadığı görüşündedir.

51. Mahkeme, Hükümet'in 6 aylık süre kuralı ile ilgili itirazını ele almayı gerekli görmemiştir ve her koşulda böyle bir şikayetin asılsız olduğunun açıkça görüldüğü kanısındadır.

52. Mahkeme, başvuranın bu şikayetin ayrıntılarına girmediğini ve yakalanması ve tutukluluğuna ilişkin usulde herhangi bir hata veya eksiklik iddiasında bulunmadığını gözlemlemiştir.

53. Mahkeme, her koşulda, geçerli olan usulün, ulusal yetkililer tarafından uygulanmış olduğunu gözlemlemektedir. Başvuranın tutukluluğu, polis memurunun raporunda kayıt altına alınmıştır (bkz. yukarıda paragraf 14) ve ayrıca başvuranın karakoldan savcılığa nakli de başvuranın imzaladığı resmi bir belge ile kayıt altına alınmıştır. Sonrasında başvuran savcı tarafından – avukat eşliğinde – gösteriye katılımı ile ilgili sorguya alınmıştır ve aynı gün içinde salıverilmesine karar verilmiştir.

54. Yukarıda anlatılanlar ışığında Mahkeme, bu şikayetin açıkça dayanaktan yoksun olduğuna ve Sözleşme'nin 35 § 3 maddesi uyarınca reddedilmesi gerektiğine karar verir.

III. SÖZLEŞME'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

55. Sözleşme'nin 41. Maddesi şu şekildedir:

"Eğer Mahkeme bu Sözleşme ve Protokollerin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Taraf'ın iç hukuku bu ihlalin sonuçlarını ancak kısmen ortadan kaldırıabiliyorsa, Mahkeme, gerektirdiği takdirde, zarar gören taraf lehine adil bir tazmin verilmesine hükmeder."

A. Tazminat

56. Başvuran, manevi tazminata ilişkin olarak 10,000 Euro (EUR) talep etmiştir.

57. Hükümet bu talebi abartılı bulup Mahkemeyi talebi reddetmeye davet etmiştir.

58. Sözleşme'nin 3. maddesinin ihlaline yol açan olaylar neticesinde Mahkeme, manevi tazminat olarak başvurana talep ettiği tüm tazminat miktarı olan 10,000 Euro (EUR) ödenmesine karar vermiştir.

B. Masraf ve Harcamalar

59. Başvuran ayrıca mahkeme masraf ve harcamaları için 3,000 Euro (EUR) talep etmiştir. İddiasını desteklemek amacıyla başvuran, Mahkeme'ye, avukatının bu dava üzerine harcadığı zamanı belgeleyen bir zaman çizelgesi ibraz etmiştir.

60. Hükümetin görüşü, bu iddianın asılsız ve abartılı olduğu yönündedir.

61. Mahkeme'nin içtihadına göre, başvuran, masraf ve harcamaları, sadece fiilen ve zorunlu olarak ortaya çıktığının gösterildiği ve miktar olarak makul olduğu kadarıyla tazmin etme hakkına sahiptir. Mevcut davada Mahkeme, yukarıdaki kriterleri ve elindeki belgeleri dikkate alarak, Mahkeme önündeki yargılamalar için başvurana 1,500 Euro ödenmesinin makul olduğu kanaatinde dir.

C. Gecikme Faizi

62. Mahkeme, gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankası'nın kısa vadeli kredilere uyguladığı marjinal faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın uygun olduğuna karar verir.

İŞBU NEDENLERLE, MAHKEME OYBİRLİĞİYLE

1. Sözleşme'nin 3. maddesi kapsamındaki şikâyetlerin kabul edilebilir olduğunu; ancak başvurunun geri kalan kısmının kabul edilemez olduğunu *beyan eder*;

2. Başvuranın yüzüne göz yaşartıcı gaz sıkıldığından ve başvuranın iddiası hakkında bir soruşturma yürütülmediğinden dolayı Sözleşme'nin 3. maddesinin ihlal edildiğine *karar verir*;

3. (a) Davalı Hükümet tarafından başvurana, Sözleşme'nin 44 § 2 maddesi doğrultusunda, kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içerisinde, başvuranın tabi tutulabileceği vergiler de eklenecek şekilde, döviz kuru üzerinden TL'ye çevrilmek üzere;

(i) manevi tazminat olarak 10,000 EUR (on bin Euro); ve

(ii) masraf ve harcamalar için 1,500 EUR (bin beş yüz Euro) ödenmesine;

(b) yukarıda bahsedilen üç aylık sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar, yukarıda bahsedilen miktara, Avrupa Merkez Bankası'nın kısa vadeli kredilere uyguladığı marjinal faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranda, basit faizin uygulanacağına *karar verir*;

4. Başvuranın adil tazmin taleplerinin geri kalanını *reddeder*.

İngilizce olarak hazırlanmış ve Mahkeme İç Tüzüğü'nün 77 §§ 2 ve 3. maddeleri uyarınca 10 Nisan 2012 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

Stanley Naismith
Yazı İşleri Müdürü

Françoise Tulkens
Başkan

* Adalet Bakanlığı Uluslar arası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü İnsan Hakları Daire Başkanlığı tarafından Türkçeye tercüme edilmiş olup, gayri resmi tercümedir.